

Razmišljanja

Jože Gričar¹, Janez Bešter²

Pospešitev vključevanja Slovenije v e-regijo bližnjih držav

Kot člana delegacije Slovenije sva imela priložnost udeležiti se ministrske konference »Towards a Knowledge Society - the Nordic Experience«, ki jo je v Gothenburgu na Švedskem 14. in 15. novembra 2005 v sodelovanju z nordijskimi državami organizirala Evropska komisija (Danuta Hübner, EU Commissioner for Regional Policy, Viviane Reding, EU Commissioner for Information Society and Media):

http://europa.eu.int/comm/regional_policy/sources/docconf/gothenburg/index.cfm. Namenjena je bila desetim novim članicam EU in tistim, ki se na vstop v EU pripravljajo. Udeležbo na konferenci je organiziral Direktorat za informacijsko družbo, Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Republike Slovenije. Vodja slovenske delegacije je bil dr. Ivan Žagar, minister, Lokalna samouprava in regionalna politika. Za predstavitev na konferenci je bila oblikovana zloženka, ki je objavljena na:

<http://eCenter.FOV.Uni-Mb.si/ICTPoweredeRegion>.

Ob sporočilih ministrske deklaracije konference je mogoče opozoriti tudi na naslednje poudarke refe-

rentov – predstavnikov organizatorjev: Prvi, vsaka izmed nordijskih držav (Danska, Finska, Islandija, Norveška in Švedska) se zaveda nujnosti povezovanja, zato je nujno, da sodelujejo kot regija (govorijo o »teleregiji«). Drugi, v vsaki izmed nordijskih držav ugotavljajo, da je intenzivno sodelovanje podjetij, vladnih organizacij in univerz (Triple Helix) pogoj za uspešen razvoj podjetništva in države (slika modela povezovanja »Northern Clustering Alliance«). Tretji, za pospešitev e-povezovanja čez mejo (cross-border) naj države izrabijo priložnosti uporabe e-tehnologij in v ta namen priložnosti financiranja uvajanja sodobnih tehnologij tudi iz sredstev strukturnih skladov EU. Četrta, nordijske države kot regija k sodelovanju vabijo druge regije držav. Sodiva, da je v teh poudarkih mogoče videti priložnosti tudi za Slovenijo in sosednje države. Zato velja o njih razmisliti, se pripraviti za akcije in se pospešeno vključiti v povezave.

Na konferenci sva predstavila dogajanja v Sloveniji, ki so povezana z nastajanjem e-regije. Z e-regijo je mogoče razumeti celoto z e-tehnologijami povezanih organizacij bližnjih držav v krogu od 200 do 500 kilometrov okoli točke opazovanja. Pojem e-regije je relativen. Z vidika povezovanja univerz v državah okoli Slovenije je e-regijo mogoče opredeliti na primer z omrežjem univerz v Srednji Evropi »ALADIN – ALpe ADria INitiative Universities' eNetwork: Universities of Corvinus Budapest, Hungary; Karl-Franzens Graz, Austria; Košice, Slovakia; Maribor, Slovenia; BW München, Germany; Novi Sad, Serbia & Montenegro; Prague, Czech Republic; Rijeka, Croatia; and Trieste, Italy« (<http://www.ALADIN.UniTs.it>). Ocenjujemo, da je razvoj e-regije za Slovenijo strateško pomemben, kajti dosežena raven v Sloveniji uvedenih telekomunikacijskih tehnologij in e-rešitev nudi možnosti pospešenega

razvoja v državi in intenziviranje povezovanja s sosedi.

Ideje o priložnostih e-poslovanja čez mejo so izšle iz šestih letnih enodnevnih posvetovanj direktorjev o povečanju konkurenčnosti, ki so bila v Ljubljani od 1998 do 2003. Zamisel e-regije je prvič ponudila slovenska delegacija v odboru »Tehnologije informacijske družbe« generalnega direktorata Informacijska družba Evropske komisije (Information Society Technologies Committee – ISTC, <http://cordis.europa.eu.int>) na sestanku odbora v Bruslju 20. septembra 2000. Povezala jo je s problematiko sodelovanja držav pristopnic v Evropsko unijo. Ta usmeritev je bila kasneje dopolnjevana na mednarodnih sestankih direktorjev podjetij in vladnih organizacij regije, ki so bili v Sloveniji dvakrat letno od 2001 do 2005. Diplomatskim krogom je bila zamisel e-regije predstavljena na sestanku ekonomskih svetnikov veleposlaništev v Ljubljani, ki sta ga 9. marca 2004 organizirala Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije in E-središče Fakultete za organizacijske vede Univerze v Mariboru (<http://eCenter.FOV.Uni-Mb.si/eRacuni/Pobuda.pdf>, str. 24).

Za spodbujanje uvajanja e-regije bo pomembno vzpostavljane »živih laboratorijev« (LivingLabs: <http://eCenter.FOV.Uni-Mb.si/eLivingLabWorkshop>), v katerih se bodo povezovali raziskovalci, razvijalci in uporabniki informacijskih tehnologij. Vključevali se bodo v mednarodno omrežje takih laboratorijev. Primeri že vzpostavljenih tovrstnih laboratorijev v Sloveniji so:

- Laboratorij za konstruiranje, Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani
<http://www.LECAD.Uni-Lj.si>
- Laboratorij za telekomunikacije, Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani
<http://www-lt.FE.Uni-Lj.si>
- Laboratoriji E-središča, Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru

¹ Redni profesor in direktor E-središča, Fakulteta za organizacijske vede Univerze v Mariboru, <http://eCenter.FOV.Uni-Mb.si/Gricar>

² Izredni profesor in predstojnik Laboratorija za telekomunikacije, Fakulteta za elektrotehniko Univerze v Ljubljani, <http://lt.FE.Uni-Lj.si/JB.asp>

<http://www.eLivingLab.org>

- SINTESIO – Next Generation Networks (NGN) Test Laboratory, endorsed by European Telecommunication Standardization Institute (ETSI), Bled <http://www.SINTESIO.org>.

Za razvoj e-regije so pomembni tudi zadevni tradicionalni mednarodni dogodki, organizirani v Sloveniji. V letu 2006, na primer:

- Hevrek! 06 – Pametna okolja (Intelligent Environments), Gospodarsko razstavišče v Ljubljani od 4. do 8. aprila 2006, <http://www.Hevrek.si>.

- Devetnajsta Blejska e-konferenca “eValues”, od 5. do 7. junija 2006, <http://www.BledConference.org>.

- Merkur Day 2006, 8th Undergraduate and Graduate Students eConference & the 12th Business & Government Executive Meeting on Cross-border e-Region, Merkur Ltd., Trade and Services, Naklo v novembru 2006, <http://eCenter.FOV.Uni-Mb.si/MerkurDay>.

Sodimo, da je formalna pobuda Slovenije za razvijanje e-regije izjemno koristna za njen razvoj. Lah-

ko jo ponudimo kot zgled konkretnega e-sodelovanja držav določene geografskega področja Evropske unije za povečanje konkurenčnosti vsake izmed sodelujočih držav in e-regije kot celote. Pričakujemo, da bodo e-regije prispevale k uresničevanju Lizbonske strategije. Zato vabimo raziskovalne enote, laboratorije in organizatorje mednarodnih konferenc v Sloveniji, da se pobudi pridružijo v sodelovanju s predstavniki podjetij in vladnih organizacij.